

Asia: VN/13803/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 4 luvun muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalain soviteltua työttömyysetuutta koskevia säännöksiä. Työttömyysturvalakiin lisättäisiin säännös työajan poikkeuksellisesta arvioinnista, tehtäisiin eräitä työttömyysetuuden maksuperusteiseen sovitteluun liittyviä selkeyttäviä muutoksia ja luovuttaisiin erityisestä sovittelujaksosta työttömyysetuuden sovittelun perusteena. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SAK kannattaa esitettyjä muutoksia. Hallituksen esitys on valmisteltu kolmikantaisessa yhteistyössä ja muutokset ovat perusteltuja. Korona-aikana on noussut esiin tarve korjata erityisesti maksuperusteiseen sovitteluun liittyviä ongelmakohtia.

Hallituksen esitys pitää sisällään kannatettavina muutosesityksinä lomautustilanteisiin liittyviä korjauksia tulon sovitteluun. SAK toteaa, että esityksestä kuitenkin puuttuu valmistelun aikana palkansaajien esiin nostama muutostarve kokoaikaisesti lomautettujen osalta. Mikäli kokoaikaisesti lomautetulle henkilölle maksetaan sovittelun piirissä olevasta osa-aikatyöstä palkkaa lomautuksen aikana, tämä palkka sovitellaan työttömyysturvalain 4 luvun mukaisesti. Maksuperusteista sovittelua koskevaa tulkintaa on kuitenkin laajennettu koskemaan myös niitä työntekijöitä, joiden työsopimukseen on alun perin kirjattu työsuhteen mahdollisesta osa-aikaisuudesta, mm. nollatuntisopimukset. Tämä on johtanut joissain tapauksissa tilanteisiin, joissa aiemmin kokoaikatyötä tehnyt työntekijä ei ole saanut kokoaikaisen lomautuksen alussa lainkaan työttömyysetuutta. Näiden henkilöiden ei tulisi olla maksuperusteisen sovittelun piirissä, sillä heillä ei ole aiemmin ollut lainkaan oikeutta työttömyyspäivärahaan. SAK näkemyksen mukaan lomautuksen alussa maksettu palkka tulisi sovitella vain tilanteissa, joissa on kyse soviteltua päivärahaa saaneiden osa-aikatyöntekijöiden lomauttamisesta. Tilanteen korjaaminen vaatii joko lainsäädännön tai soveltamiskäytännön muutosta.

Työttömyysturvalain väliaikaisten koronapoikkeusten osalta erityisen sovittelujakson ja laskennallisen palkan soveltamisesta ehdotetaan nyt luovuttavan pysyvästi. SAK kannattaa ehdotusta, sillä se yksinkertaistaa järjestelmää ja lisää ymmärrystä etuuden saamisesta. Myös ennakkomaksun käytön mahdollisuus olisi voitu säätää väliaikaisen sääntelyn jäljiltä pysyvästi kuuteen kuukauteen. Ennakkomaksun käyttäminen on työttömyyskassoille vapaaehtoista, eikä näin velvoita etuudenmaksajia käyttämään lain mahdollistamaa enimmäisaikaa. Ennakkomaksumahdollisuuden säilyttäminen pidempikestoisena antaisi kuitenkin joustoa etuuden maksamiseen myös mahdollisissa tulevilla kriiseissä, ilman erillistä lainsäädäntömuutosta. Tärkeintä on saada turvattua työntekijöiden toimeentuloa mahdollisimman pikaisesti työttömäksi jäämisestä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Vanhala Laura

SAK ry - Väänänen Pirjo, Sosiaaliasioiden päällikkö, pirjo.vaananen@sak.fi